

Brüssel, 11.10.2019
COM(2019) 457 final

2019/0217 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) alusel loodud CETA ühiskomitees seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) alusel loodud CETA ühiskomitees liidu nimel võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatava vastuvõtmisega, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kanada vaheline laiaulatuslik majandus- ja kaubandusleping (CETA)

Ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) (edaspidi „leping“) eesmärk on liberaliseerida ja lihtsustada kaubandust ja investeringuid ning edendada tihedamaid majandussuhteid Euroopa Liidu ja Kanada (edaspidi „lepinguosalisel“) vahel. Lepingule kirjutati alla 30. oktoobril 2016 ning seda on ajutiselt kohaldatud alates 21. septembrist 2017.

2.2. CETA ühiskomitee

CETA ühiskomitee on moodustatud lepingu artikli 26.1 alusel, milles on sätestatud, et CETA ühiskomiteesse kuuluvad Euroopa Liidu ja Kanada esindajad ning CETA ühiskomitee kaaseesistujad on Kanada rahvusvahelise kaubanduse minister ja kaubanduse eest vastutav Euroopa Komisjoni liige või nende esindajad. CETA ühiskomitee tuleb kokku kord aastas või lepinguosalise taotluse korral ning lepib kokku oma koosolekute ajakava ja päevakorra. CETA ühiskomitee vastutab kõikide küsimuste eest, mis on seotud kaubanduse ja investeringutega lepinguosaliste vahel ning käesoleva lepingu rakendamise ja kohaldamisega. Lepinguosaline võib pöörduda CETA ühiskomitee poole igas käesoleva lepingu rakendamise ja tõlgendamise seotud küsimuses või muus lepinguosaliste vahelises kaubandus- ja investeerimisküsimuses.

Lepingu artikli 26.3 kohaselt on CETA ühiskomiteel õigus teha vastastikusel nõusolekul otsuseid kõikides küsimustes, kui see on lepinguga ette nähtud. CETA ühiskomitee otsused on lepinguosalistele siduvad, tingimusel et täidetud on kõik vajalikud siseriiklikud nõuded ja menetlused, ning lepinguosalisel peavad neid rakendama.

Lepingu artikli 26.2 lõike 4 kohaselt võivad erikomiteed, sealhulgas teenuste ja investeringute komitee, esitada CETA ühiskomiteele vastuvõtmiseks otsuse eelnõusid.

CETA ühiskomitee ja erikomiteede töökorra¹ 10. reegli punkti 2 kohaselt võib CETA ühiskomitee koosolekutevahelisel ajal teha lepinguosaliste kokkuleppel otsuseid või anda soovitusi kirjaliku menetluse teel. Selleks saadavad kaaseesistujad ettepaneku teksti kirja teel CETA ühiskomitee liikmetele vastavalt 7. reeglile, määraes kindlaks tähtaja, mille jooksul komitee liikmed teatavad kõikidest probleemidest või muudatustest, mida nad soovivad teha. Kui see tähtaeg on möödunud, teatatakse vastuvõetud ettepanekutest vastavalt 7. reeglile ja kantakse need järgmise koosoleku protokollis.

¹ CETA ühiskomitee 26. septembri 2018. aasta otsus nr 001/2018, millega võetakse vastu ühiskomitee ja erikomiteede töökorra (ELT L 190, 27.7.2018, lk 13), kättesaadav kaubanduse peadirektoraadi veebisaidil http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/february/tradoc_157677.pdf.

2.3. CETA ühiskomitee kavandatav õigusakt

CETA ühiskomitee kavatseb võtta vastu otsuse, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad vastavalt lepingu artikli 8.28 lõikele 7 (edaspidi „kavandatav õigusakt“).

Seega on kavandatava õigusakti eesmärk rakendada lepingu artikli 8.28 lõiget 7.

Kavandatav õigusakt muutub lepinguosalistele siduvaks. Lepingu artikli 26.3 lõikes 2 on sätestatud: „CETA ühiskomitee otsused on lepinguosalistele siduvad, tingimusel et täidetud on kõik vajalikud siseriiklikud nõuded ja menetlused, ning nende rakendamisega tegelevad lepinguosaliselised.“.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Nagu on sätestatud lepingut käsitleva tõlgendava ühisdokumendi punkti 6 alapunktis f, on Euroopa Liit ja selle liikmesriigid ning Kanada leppinud kokku alustada viivitamata edasist tööd lepingu investeerimisalaste vaidluste lahendamist käsitlevate sätete (nn investeerimiskohtu süsteem) rakendamisega².

Lepingu artikli 8.28 lõikes 7 on sätestatud, et „CETA ühiskomitee võtab viivitamata vastu otsuse, milles on kindlaks määratud järgmised apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad: a) haldustoetus; b) edasikaebuste esitamise ja menetlemise kord ning kord juhtumi saatmiseks tagasi kohtusse, et tehtud otsust vajaduse korral kohandada; c) kord apellatsioonikohtus ja juhtumi menetlemiseks moodustatud apellatsioonikohtu koosseisus vabanenud ametikoha täitmiseks; d) apellatsioonikohtu liikmetele makstav tasu; e) edasikaebuste kuludega seotud sätted; f) apellatsioonikohtu liikmete arv ning g) mis tahes muud üksikasjad, mida CETA ühiskomitee peab vajalikuks apellatsioonikohtu tõhusaks toimimiseks“.

Lepingut käsitleva tõlgendava ühisdokumendi punkti 6 alapunktis g on sätestatud: „CETA on esimene leping, mis sisaldab apellatsioonimehhanismi, mis võimaldab parandada vigu ja tagada esimese astme kohtu otsuste järjepidevuse“. Lisaks sellele on nõukogu protokoll kantud komisjoni ja nõukogu avalduses nr 36, mis käsitleb nõukogu otsuse vastuvõtmist, et anda luba CETA allkirjastamiseks liidu nimel, sätestatud: „Luuakse CETA artiklis 8.28 ette nähtud apellatsioonimehhanism ja parandatakse seda nii, et sellega saaks täielikult tagada esimese astme kohtus tehtud otsuste järjekindluse ja seega suurendada õiguskindlust. See eeldab eelkõige järgmist: apellatsioonikohtu koosseis määratakse kindlaks nii, et tagatakse võimalikult suur järjepidevus; nähakse ette, et igal apellatsioonikohtu liikmel on kohustus hoida ennast kursis nende apellatsioonikohtu koosseisude tehtud otsustega, millesse ta ise ei kuulu; apellatsioonikohtul peab olema võimalus tulla kokku nn suurkojana kohtuasjades, mis tekitavad olulisi põhimõttelisi küsimusi või mille suhtes apellatsioonikohtu eri koosseisud on eriarvamusel“³.

Kavandatava õigusaktiga rakendatakse need kohustused, lisades üksikasjalikud eeskirjad apellatsioonikohtu koosseisu ja halduskorralduse kohta (kavandatava õigusakti artikkel 2) ning edasikaebuste menetlemise korra (artikkel 3). Kavandatav õigusakt jõustub lepingu jõustumise kuupäeval (artikkel 4).

Käesolev ettepanek on kooskõlas CETA investeerimiskohtu süsteemi rakendamisega seotud muude algatustega. Alates 2018. aasta juunist on komisjon teinud koostööd liikmesriikidega

² Tõlgendav ühisdokument Kanada ning Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) kohta (ELT L 11, 14.1.2017, lk 3).

³ Nõukogu istungi protokoll kantavad avaldused (ELT L 11, 14.1.2017, lk 9).

nõukogu kaubanduspoliitika komitees, mis käsitleb teenuseid ja investeeringuid, ning Kanadaga nelja otsuse eelnõu osas, mis käsitlevad:

- eeskirju, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad vastavalt lepingu artikli 8.28 lõikele 7;
- kohtu ja apellatsioonikohtu liikmete ning vahendajate tegevusjuhendit vastavalt lepingu artikli 8.44 lõikele 2;
- vahendamise eeskirju, mida saavad kasutada vaidluses osalevad pooled, vastavalt lepingu artikli 8.44 lõike 3 punktile c; ning
- tõlgenduste vastuvõtmise korda reguleerivaid eeskirju vastavalt lepingu artikli 8.31 lõikele 3 ja artikli 8.44 lõike 3 punktile a.

Jätkub töö investeerimiskohtu süsteemi rakendamise muudes valdkondades, sealhulgas kohtu ja apellatsioonikohtu liikmete valimise, ametisse nimetamise ja tasustamise teemal. Kuigi kohtu ja apellatsioonikohtu liikmete tasu suuruse üle peetakse arutelusid liikmesriikide ja Kanadaga, on komisjon varem hinnanud, et CETA investeerimiskohtu süsteemi iga-aastased püsikulud ulatuvad ligikaudu 800 000 euron, mis jagatakse võrdselt Kanada ja ELi vahel⁴. Seetõttu oleks nende püsikulude mõju ELi eelarvele ligikaudu 400 000 eurot aastas. Need kulud lisatakse ELi 2021. aasta eelarvesse.

Seepärast on asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel CETA ühiskomitees kavandatava õigusakti kohta, et tagada lepingu tõhus rakendamine.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab õigusakte, millel on õiguslikud tagajärjed asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised aktid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁵.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

CETA ühiskomitee on ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) (edaspidi „leping“) alusel loodud organ.

Õigusakt, mille CETA ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav õigusakt on rahvusvahelise õiguse alusel lepinguosalistele siduv kooskõlas lepingu artikli 26.3 lõikega 2.

⁴ Need on CETA investeerimiskohtu süsteemi hinnangulised iga-aastased püsikulud (kui vaidlusi ei ole), st kohtu ja apellatsioonikohtu liikmete hinnanguline põhitöötasu.

⁵ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Kavandatav õigusakt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava õigusakti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seetõttu on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 3 ja artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Kokkuvõte

Kavandatava otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 3 ja artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. AUTENTSED KEELED JA KAVANDATAVA ÕIGUSAKTI AVALDAMINE

Kuna CETA ühiskomitee õigusaktiga rakendatakse lepingut investorite ja riikide vaheliste investeeringuvaidluste lahendamise suhtes, on asjakohane võtta see vastu lepingu kõigis autentsetes keeltes⁶ ja avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

⁶ Kooskõlas lepingu artikliga 30.11 („Autentsed tekstid“) on leping koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik versioonid on võrdselt autentsed.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) alusel loodud CETA ühiskomitees seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 3 ning artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu otsusega (EL) 2017/37⁷ nähakse ette ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) (edaspidi „leping“) Euroopa Liidu nimel allkirjastamine. Leping allkirjastati 30. oktoobril 2016.
- (2) Nõukogu otsusega (EL) 2017/38⁸ nähakse ette lepingu osade ajutine kohaldamine, sealhulgas CETA ühiskomitee moodustamine. Lepingut on ajutiselt kohaldatud alates 21. septembrist 2017.
- (3) Lepingu artikli 26.3 lõike 1 kohaselt on CETA ühiskomiteel õigus teha lepingu eesmärkide saavutamiseks otsuseid kõikides küsimustes, kui see on ette nähtud lepinguga.
- (4) Lepingu artikli 26.3 lõike 2 kohaselt on CETA ühiskomitee otsused lepinguosalistele siduvad, tingimusel et täidetud on kõik vajalikud siseriiklikud nõuded ja menetlused, ning nende rakendamisega tegelevad lepinguosalised.
- (5) Lepingu artikli 8.28 lõike 7 kohaselt võtab CETA ühiskomitee vastu otsuse, milles on kindlaks määratud apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad.
- (6) Seepärast on asjakohane määrata kindlaks seisukoht, mis võetakse liidu nimel CETA ühiskomitees lisatud CETA ühiskomitee otsuse eelnõu põhjal seoses apellatsioonikohtuga, et tagada lepingu tõhus rakendamine,

⁷ Nõukogu 28. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2017/37 ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta (ELT L 11, 14.1.2017, lk 1).

⁸ Nõukogu 28. oktoobri 2016. aasta otsus (EL) 2017/38 ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) ajutise kohaldamise kohta (ELT L 11, 14.1.2017, lk 1080).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse Euroopa Liidu nimel CETA ühiskomitees seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega määratakse kindlaks apellatsioonikohtu tegevusega seotud halduslikud ja korralduslikud üksikasjad, põhineb käesolevale nõukogu otsusele lisatud CETA ühiskomitee otsuse eelnõul.

Artikkel 2

1. CETA ühiskomitee otsus võetakse vastu kõigis lepingu autentsetes keeltes.
2. CETA ühiskomitee vastu võetud otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*